

3. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/>. – Назва з екрану.

Кузьма Наталія Михайлівна,
студентка спеціальності «Фінанси і кредит»,
Науковий керівник: ст. викладач кафедри
фінансів **Михальчинець Г. Т.**
Мукачівського державного університету

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ І БЮДЖЕТУВАННЯ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У сьогоднішніх ринкових умовах на всіх рівнях управління є необхідністю розробка стратегій і планів, формування бюджетів та оптимізація діяльності суб'єкта підприємництва. Планування і бюджетування грошових потоків – основна складова системи ефективного управління господарською діяльністю підприємства будь-якої галузі економіки України, в тому числі і сільськогосподарської. Планування є водночас важливим та не легким процесом, оскільки виконується в умовах непередбачуваності ринкової економіки і вимагає від керівництва гнучкого реагування на тенденції ринку та зміни зовнішнього конкурентного середовища. Не менш значущим у системі управління діяльності підприємства є бюджетування, яке є технологією фінансового планування, обліку і контролю доходів і витрат, що дозволяє здійснити аналіз прогнозованих і отриманих фінансових показників.

Досягнення ефективних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств неможливе без створення добре налагодженої системи управління економічно-фінансовою безпекою. Важливими і невід'ємними складовими елементами цієї системи є фінансове планування та бюджетування, як основні функції загальної системи управління підприємствами.

Функція планування є головною для прийняття управлінських рішень і визначає управлінську діяльність, яка передбачає досягнення цілей та виконання завдань управління організацією. Фінансове планування та бюджетування належать до проблемних сфер теорії економіки підприємства, які тривалий час інтенсивно досліджуються іноземними та вітчизняними авторами. Однак залишається ряд питань, які є мало вивченими або носять дискусійний характер.

Фінансове планування дає змогу менеджерам орієнтуватись в обсягах коштів, які може отримати підприємство у своє розпорядження, джерелах надходження, достатності фінансових ресурсів для здійснення операційної та інвестиційної діяльності, суми коштів, які мають бути перераховані в бюджет, державні цільові фонди, сплачений за позиками банків та інших кредиторів, напрями розподілу і використання прибутку на підприємстві, рівень забезпечення реальної збалансованості планових витрат і доходів підприємства на принципах самоокупності та самофінансування. Тобто планування у сільськогосподарських підприємствах сприяє більш повному виявленню внутрішніх резервів, забезпечує необхідний попередній контроль за створенням і використанням фінансових ресурсів [1].

У сьогоднішніх економічних умовах функціонування сільськогосподарських підприємств особливе значення має запровадження новітньої системи бюджетування, яка є важливою та невід'ємною складовою фінансового планування.

На сучасному етапі бюджетування застосовується для контролювання певних показників фінансових результатів компаній, підприємств, організацій. Однак бюджетування – це не просто інструмент управління, а насамперед – це технологія менеджменту, що показує якість управлінських рішень всередині компанії.

На наш погляд, на більшості сільськогосподарських підприємств існує проблема розвитку спеціалізованих методичних підходів і практичних рекомендацій щодо становлення бюджетування, які враховуватимуть досягнення сучасності.

Застосування на аграрних підприємствах України ефективних бюджетних систем вимагає формування певних передумов, врахування специфіки функціонування організацій у період реформування національної економіки та сприяє вирішенню низки існуючих проблем з метою забезпечення раціонального управління ресурсами підприємства та їх цільового використання, вдосконалення управління грошовими потоками для підтримання необхідного рівня платоспроможності, прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень тощо.

Існуючий стан проблеми потребує подальшого дослідження різними визначними науковцями, удосконалення діючої системи бюджетування, яка б узгодила стратегічні та тактичні цілі управління на рівні бюджетів задля підвищення ефективності діяльності підприємств аграрного сектору.

Організація бюджетного планування для сільськогосподарських підприємств – це специфічний процес, тому що виробництво сільськогосподарської продукції є відмінним від інших видів виробництва. Він характерний тим, що сільськогосподарська діяльність багатогранна, тут діють і взаємодіють фактори, які властиві саме сільському господарству (природно-кліматичні, технічні та соціальні), які особливо впливають на порядок та форму бюджетів (підживлення, утримання вологи, сівба). Тому, для досягнення ефективного бюджетного планування на сільськогосподарських підприємствах повинна бути встановлена процедура розробки і прийняття бюджетів та визначена послідовність їх складання [3].

Значна кількість підприємств починають використовувати фінансове планування в той період своєї діяльності, коли пройшов етап початкового розвитку і постає необхідність закріплення досягнутого успіху, позицій на ринку, забезпечення стабільності [5].

Для того щоб діяльність сільськогосподарських підприємств призводила до прибутковості, при складанні фінансових планів (бюджетів) необхідно дотримуватись послідовності виконання наступних етапів планування:

- збір та аналіз первинної аналітичної інформації;
- розробка, економічне обґрунтування та затвердження бюджетів;

- перевірка та діагностика виконання бюджетів;
- коригування бюджетів на основі запропонованих виправлень.

Для найкращого проходження кожного етапу на шляху до отримання належних фінансових планів, невід'ємною складовою є фінансовий контроль, який забезпечує ефективність функціонування фінансової системи як окремого підприємства, так і держави в цілому.

Система внутрішнього контролю виконання бюджету - це логічна структура формальних і (або) неформальних процедур, призначена для аналізу і оцінки ефективності управління ресурсами, витратами, зобов'язаннями організації протягом бюджетного періоду (періодичний моніторинг поточної діяльності, порівняння обсягів і витрат з бюджетними нормативами, для запобігання надмірних витрат)[2].

Реалізація бюджетного планування в сільськогосподарських підприємствах повинно здійснюватися з урахуванням його теоретичних основ і специфіки їхньої виробничої діяльності, а також історичних надбань, сучасних досягнень і зарубіжної практики у даній галузі.

Нами було проаналізовано пріоритетність вирощування товарних культур залежності від фінансово-кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств у розрахунку на 200 га.

Дослідження свідчить, що при базовій стратегії вирощування товарних культур в умовах обмеженого доступу до фінансово-кредитного забезпечення велика перевага вирощування товарних культур проявляється при забезпеченні обіговими коштами на 90% і більше. Так оптимальний план розвитку галузей при 100% забезпеченості фінансово-кредитними ресурсами характеризується наступними показниками (га): картопля – 50, озима пшениця – 50, ярий ячмінь – 50, горох – 50. Така насиченість товарними культурами дає змогу господарству одержати 314 180 грн. прибутку, з яких картопля – 132 070 грн., озима пшениця – 57 210 грн., ярий ячмінь – 60 800 грн., горох – 64 100 грн.[4].

При 90% забезпеченості фінансово-кредитними ресурсами площі під озимою пшеницею, ярим ячменем та горохом залишаються незмінними, однак,

площа під картоплею скорочується до 42 га. Прибуток від такого плану розвитку галузей становитиме 291 941 грн.

Спостерігається, що із скороченням частки фінансово-кредитного забезпечення, за рахунок великої частки витрат по даній культурі, вирощування картоплі стає менш доцільним, однак, саме від вирощування цієї товарної культури можна отримати прибуток в 109 831 грн.

Узагальнюючи особливості фінансового планування на сільськогосподарських підприємствах можна виокремити основні напрями підвищення якості планування:

- вдосконалення методичної основи, яка полягає у підвищенні точності порівняння витрат і результатів майбутньої господарської діяльності (прибуток або збиток);

- підвищення рівня кваліфікації фахівців та інформаційно-технологічного забезпечення;

- розвитку нормативно-правової бази.

Таким чином, належно організована, якісно реалізована та постійно контрольована система бюджетування підприємства виступає базовим, центральним елементом ефективного менеджменту його фінансової діяльності. Вона сприяє реалізації стратегічної мети підприємства та розв'язанню його тактичних завдань. Отже, можна з впевненістю стверджувати, що створення ефективної політики формування й використання фінансових ресурсів неможливе без сучасної системи бюджетування, яка, врешті решт, має стати однією з основних складових загальної системи управління.

Список використаної літератури:

1. Гвоздєй Н.І. Фінансове планування в сільськогосподарських підприємствах / Н.І. Гвоздєй // Агроінком. – 2007. - №9-10.

2. Заглада Р. Контролінг як система ефективного управління підприємством / Роман Заглада, Катерина Дерев'янка // Схід. – 2009. - №4(95).

3. Куліш, Д. В. Розробка спеціалізованої системи бюджетування для агропромислових підприємств / Д. В. Куліш – 2013. – № 12.

5. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.

Ярмолюк Марина Сергіївна
студентка спеціальності «Фінанси і кредит»,
Науковий керівник: ст. викладач кафедри
фінансів **Михальчинець Г.Т.**,
Мукачівського державного університету

САНАЦІЯ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА

Ринкові засади та економічні відносини що існують на ринку супроводжуються існуванням нестійких та збиткових підприємств. Але, найважливішим питанням яке існує є те, щоб запобігти банкрутству, відновити платоспроможність, ліквідність та забезпечити сталий розвиток підприємств. Вивчення проблем банкрутства та ефективного використання санаційного механізму є доволі актуальною проблемою на сьогодні для того щоб забезпечити життєдіяльність підприємств [1].

Якщо підприємство зазнає збитків, то воно не зацікавлено показувати це у балансі. Зокрема, це стосується акціонерних товариств, адже їх звітність оприлюднюється у засобах масової інформації. Якщо у підприємства є наявні збитки, то суб'єктам підприємницької діяльності важко розраховувати на залучення фінансових ресурсів, оскільки як для кредиторів та і для потенційних інвесторів збиткове підприємство є непривабливим для вкладення фінансових коштів. Тоді, збиткові підприємства можуть вдаватись до санації балансу підприємства.

Санація балансу (чиста санація) – це покриття відображених в балансі збитків та створенні необхідних резервів за рахунок санаційного прибутку. Збитки підприємства можуть списуватись за рахунок резервних фондів,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>